

Részlet Hadi Benotto beszédéből, melyben a dar-es-balati felfedezéseket jelentette be a Rakis bolygón:

Nemcsak az az öröm jutott nekem osztályrészül, hogy ma reggel bejelenthessem nektek e rendkívüli raktár felfedezését, amely többek közt roppant gazdag, riduli kristálypapírra írt kéziratgyűjteményt is tartalmaz, de azt is büszkén jelenthetem be, hogy vannak érveink is a felfedezéseink eredetisége mellett; továbbá elmondhatom nektek, miért gondoljuk azt, hogy II. Leto, az istencsászár eredeti feljegyzéseire bukkantunk.

Először is hadd emlékeztesselek benneteket arra a történelmi kincsre, amelyet mindenki az *Ellopott feljegyzések* néven ismer, ezekre a megbecsülten antik iratokra, amelyek az évszázadok során olyan hasznosnak bizonyultak őseink megértéséhez. Mint azt mindnyájan tudjátok, az *Ellopott feljegyzéseket* az Úrliga fejtette meg, és a Liga-kulcs módszerét alkalmazták ezeknek az újonnan felfedezett iratoknak a fordításánál. Senki sem vitatja a Liga-kulcs ősi mivoltát: ezzel és csak ezzel lehet a feljegyzéseket megfejteni.

Másodszor: ezek a feljegyzések egy valóban régi típusú ixi diktatél segítségével készültek. Az *Ellopott feljegyzések* semmi kételyt nem hagynak afelől, hogy II. Leto valóban ezen a módon rögzítette történelmi megfigyeléseit.

Harmadszor, és hisszük, hogy ez horderejében felér magával a tényleges felfedezéssel, ott van maga a raktár. Ezeknek a feljegyzéseknek a tárolója minden kétséget kizáróan egy ixi relikvia, egy olyan primitív, mégis lenyűgöző konstrukció, amely minden bizonnyal új megvilágításba helyezi majd a Szétszóródás néven ismert történelmi korszakot. Mint azt várni lehetett, a raktár láthatatlan volt. Sokkal mélyebbre volt eltemetve, mint azt a szóbeli történelem és a mítoszok sugallták. Sugárzást bocsátott ki és nyelt el, hogy hasonuljon természetes környezetéhez: ez a mechanikus álcázás önmagában még nem ad okot meglepetésre. Ami mérnökeinket igazán megdöbbsentette, az a valóban durva és primitív mechanikai megoldás volt, amivel ezt megvalósították.

Látom, hogy köztetek is vannak, akiket ez ugyanolyan izgalommal tölt el, mint bennünket. Hiszük, hogy az első ixi gömbre tekintünk, a nem-szobára, amelyből az összes hasonló eszköz kifejlődött. Vagy ha nem is a legelső, de szerintünk *egyike* az elsőnek, és ugyanazokat az alapelveket is testesíti meg.

Hadd elégítsem ki nyilvánvaló kíváncsiságotokat azzal, hogy megígérem nektek: hamarosan látni fogjátok a raktárat. Mindössze azt kérjük tőletek, hogy ne zajongjatok bent, mert mérnökeink és specialistáink jelen pillanatban is dolgoznak a rejtélyek földerítésén.

Ezzel eljutottam a negyedik pontig, amely bizvást lehet felfedezéseink megkoronázása. Érzésekkel nem is lehet leírni azt a további leletet, amelyet most felfedek előttemek – nevezetesen azokat a szóbeli feljegyzéseket, amelyeket a címzés szerint II. Leto készített atyja, Paul Muad-Dib hangján. Mivel a Bene Gesserit Archívumokban vannak hitelesített felvételek az istencsászártól, odaküldtünk egy mintát a saját felfedezésünkből, amely ősi mikrobuborékos rendszerrel készült. Azzal a kéréssel fordultunk a Testvériséghez, hogy végezze el az összehasonlító próbát. Nemigen van kétségünk afelől, hogy a feljegyzések hitelesnek bizonyulnak majd.

Most pedig szenteljétek figyelmeteket azoknak a lefordított szövegkivonatoknak, amelyeket belépéskor kaptatok. Hadd ragadjam meg ezt az alkalmat, hogy elnézésekért kérem az iratok súlya miatt. Hallottam, hogy egyesek viccelődtek is ezen. Praktikus okból: a gazdaságosság miatt esett választásunk a hagyományos papírra. Az eredeti feljegyzések oly apró írásjelekkel íródtak, hogy jelentősen fel kellett nagyítani őket elolvasás előtt. Ami azt illeti, egyetlen eredeti riduli kristályoldal tartalmának kinyomtatásához több mint negyven olyan hagyományos lap szükséges, mint amit most a kezetekben tartotok.

Persze csak akkor, ha nem lenne kivetítő. Most kivetítjük nektek az egyik eredeti oldal egy részletét a bal oldali ernyőre. Ez az első kötet első oldala. A fordítás a jobb oldali ernyőn látható. Hadd hívjam fel figyelmeteket a belső bizonyítéokra: a szavak költőiségére csakúgy, mint a fordításból kibontakozó jelentésre. A stílus azonosítható, szilárd személyiséget sugall. Hisszük, hogy csakis olyasvalaki írhatta, akinek közvetlen tapasztalatai vannak őseink emlékeiről, aki azon dolgozik, hogy olyan formában közölje előző életek tapasztalatait, amelyet a kevésbé zseniálisak is megérthetnek.

Most pedig tekintsük a tényleges jelentéstartalmat! A hivatkozások kivétel nélkül megfelelnek azoknak az utalásoknak, amelyeket a történelem nyújt erről az emberről, ki hitünk szerint az egyetlen, aki egy ilyen beszámoló megírására képes lehetett.

De van még egy meglepetésünk a számotokra. Vettem a bátorságot, és meghívtam az ismert költőt, Rebeth Vreebet, hogy legyen itt velünk ma este, és olvasson fel egy rövid részletet az első oldal fordításából. Azt vettük észre, hogy e szavak fennhangon kiejtve még fordításban is gyökeresen más hatást keltenek.

Hölgyeim és uraim, kérlek benneteket, fogadjátok szeretettel Rebeth Vreebet.

Rebeth Vreeb felolvasásából:

Biztosítlak benneteket, hogy én a sors könyve vagyok.

A kérdések nekem ellenségeim. Mert az én kérdéseim, mint a bombák! A válaszok úgy robbannak széjjel, akár egy megriasztott madárcsapat, és elhomályosítják kikerülhetetlen emlékeim égét. És egy válasz sem, egyetlenegy sem elégséges.

Miféle prizmák villannak, amikor belépek múltam rettentő birodalmába? Skatulyába zárt tűzkőmorzsa vagyok. A skatulya pörög és rázkódik. Rejté-

lyek viharában hánykolódom. És midőn a skatulya feltárul, úgy térek vissza ebbe a létbe, mint idegen egy elmaradott tájra.

Lassan (mondom: lassan) újra megtanulom a nevem.

De ettől még nem ismerem magam!

Ez a személy az én nevemmel, ez a Leto, aki a második ezen a néven, más hangokat is talál elméjében, más neveket és más helyeket. Ó, ígérem nektek (mint ahogy nekem is megígérték), hogy csak egyetlen névre hallgatok. Ha azt mondjátok, „Leto”, én felelek. A túrés teszi ezt, a túrés, és még valami:

Én tartom kezemben a szálakat!

Mindegyik nálam van. Hadd képzeljek csak el egy témát – mondjuk... férfiak, *kik kard által haltak* –, és már itt is van mind, az összes kép érintetlenül, minden nyögés, minden eltorzult arc.

Az *anyaság örömei*, gondolom, és enyéme a szülőágyak. Számptalan gyermeki mosoly és az új nemzedék édes gügyögése. Az első botladozó lépések és az előhozott ifjak első győzelmei: ebben én mind osztozom. Egymás hegyén-hátán tülekednek elő, amíg végül nem látok mást, csak egyformaságot és ismétlődést.

Tarts mindent érintetlenül – intem magamat.

Ki tagadhatná ezeknek a tapasztalatoknak az értékét, annak a tudásnak a hasznát, amelyen keresztül az új pillanatokat szemlélem?

Ó, de hisz ez a múlt!

Nem értitek?

Ez csak a múlt!

Ma reggel egy jurtában születtem meg, a legelő szélén, egy olyan bolygón, amely már nem létezik. Holnap valaki másként, valahol máshol fogok megszületni. Még nem választottam. De ma reggel – ó, ez az élet! Amikor szemem megtanult élesen látni, kitekintettem a letaposott fűre ömlő napfénybe, és életerős embereket láttam, akik életük kedves teendőit végezték.

Hová... ó, hová tűnt ez az életerő?

ELLOPOTT FELJEGYZÉSEK

Az észak felé futó három ember majdnem félmérföldnyi hosszan széthúzó sorban haladt a holdárnyas Tiltott Erdőben. A sorban utolsó futó alig száz méterrel járt az üldöző D-farkasok előtt. Hallatszott az állatok mohón ziháló kaffogása: mindig így tettek, ha zsákmányt láttak.

Az Első Hold majdnem épp a fejük fölött járt, így meglehetősen világos volt az erdőben, és bár az Arrakis magasabb részein jártak, még mindig érződött a nyári nappal melege. A Sareer Utolsó Sivataga felől érkező éjjeli fuvallat gyan-taillatot és a lábuk alatti nedves föld szagát hozta. Néha a Sareer mögötti Kynes-tengerről fújó szél keresztezte a futók útját enyhe hal- és sóillatával.

A sors különös fintora, hogy az utolsó futót Ulotnak hívták, ami fremen nyelven Kedves Lemaradozót jelentett. Ulot alacsony termetű volt, és hízásra is hajlamos – ez egy plusz diéta terhét jelentette számára a kemény felkészülésnél, amely e vállalkozást megelőzte. Arca még így, kétségbeesett rohanásukhoz lefogyva is kerek maradt, hatalmas barna szeme pedig sebezhetően emlékeztetett a túltengő húsrá.

Ulot jól tudta, hogy már nem bírja sokáig. Nehezen, zihálva lélegzett. Néha meg-megbotlott. De nem kiáltott társaiért. Tudta, hogy úgysem segítenének. Mindnyájan ugyanazt az esküt tették: tudták, hogy nincs semmilyen segítségük az ősi erényeken és a fremen húségen kívül. Ez még most is igaz volt, pedig mostanra minden, ami valaha fremen volt, múzeumi kinccsé vált – a múzeumi fremenektől tanult gépies mondókákká.

A fremen húség volt az, ami miatt Ulot csendben maradt, bár tudta, hogy közeledik a végzete. Szép kifejezése volt ez az ősi erényeknek, de eléggé szárnalmas is, ha a futóknak csak könyvbéli vagy a szóbeli történelem legendáiból származó ismereteik vannak a szép tulajdonságokról, amelyeket utánoztak.

A D-farkasok felzárkóztak Ulot mögé. Roppant szürke testük majdnem embermagasságú volt a válluknál. Mohóságukban ugráltak és vinnyogtak, felszegett fejjel, éles tekintettel méregették holdsütötte zsákmányukat.

Ulot bal lába beleakadt valami gyökérbe: kis híján elesett. Ez újult erőt adott neki. Hirtelen kilőtt, és vagy egy farkashossznyi előnyt szerzett üldözői előtt. A karjában lüktetett a vér. Zihálva, nyitott szájjal kapkodta a levegőt.

A D-farkasok változatlan tempóban haladtak. Ezüst árnyakként villantak meg itt-ott az erdő hangos, zöld illatai közt. Tudták, hogy győztek. Ismerős érzés volt.

Ulot megint megbotlott. Egy facsemetébe kapaszkodva nyerte vissza egyensúlyát, és lihegve rohant tovább. Lábai remegve tiltakoztak a parancs ellen. Nem maradt ereje egy újabb kirohanásra.

Az egyik D-farkas, egy hatalmas szuka, kitört Ulot bal oldala felé, aztán elébe ugrott. Roppant tépőfogak szakítottak Ulot vállába. Ulot megingott, de nem esett el. Vér édeskés szaga terjengett az erdő illatai fölött. Egy kisebb nőstény a jobb csípőjét kapta el, és erre Ulot már ordítva rogyott össze. A falaka rávetette magát; Ulot kiáltozott, majd hirtelen végleg elhallgatott.

A D-farkasok nem álltak meg enni: folytatták a hajszát. Orruk a talajt és levegőt szimatolta – érezték a két másik futó ember meleg nyomát.

A sorban a következő futót Kwutegnek hívták. Ez régi és megbecsült név volt az Arrakison, még a Dúne-időkből. Egyik őse Tabr sziecsben szolgált, mint a tetemleparlók mestere, de ez már három évezrednyire süllyedt bele egy olyan múltba, amiben sokan már nem is hittek. Kwuteg egy olyan karcú, magas test nyújtott lépteivel futott, amelyet mintha éppen ilyen próbatételre terveztek volna. Hosszú fekete haja ott lobogott határozott vonású arca mellett. Társaihoz hasonlóan ő is sűrű kötésű gyapjából készült fekete futóruhát viselt. Jól kirajzolódott izmos tompora, inas combja és légzésének mély, állandó ritmusa. Csak a saját mércéjéhez mérten lassú tempó árulta el, hogy megsérült a jobb térde, miközben az istencsászár sareeri Citadella-erődjét övező mesterséges szakadékokon kelt át.

Kwuteg hallotta Ulot kiáltását, majd a hirtelen beálló, súlyos csendet, aztán a D-farkasok újra felhangzó üldöző vakkantásait. Igyekezett nem elképzelni, hogyan szaggatják szét egy újabb társát Leto szörnyeteg őrei, de a fantáziája legyőzte őt. Kwuteg magában megátkozta a zsarnokot, de nem vesztegetett szuszt arra, hogy ezt ki is mondja. Még van esélye, hogy elérje az Idaho-folyó menedékét. Kwuteg tudta, hogy a többiek – még Siona is – mit gondolnak róla. Mindig is konzervatívnak tartották. Már gyerekként is a legkritikusabb pillanatokra tartogatta energiáját, fősvény módjára porciózva ki erőtartalékait.

Sérült térde dacára Kwuteg gyorsított. Tudta, hogy a folyó már közel van. Sebe sajgásból már állandó, fájdalmas izzásba ment át, amely egész lábát és oldalát kínzó lángolásba borította. Ismerte kitartásának, tűróképességének határait. Azt is tudta, hogy Sionának már majdnem a víznél kell lennie. Mint a leggyorsabb futó mindójuk közül, a lány vitte a lezárt csomagot, benne mindazzal, amit a Sareer erődjéből loptak el. Kwuteg futás közben a csomagra összpontosította gondolatait.

Mentsd meg, Siona! Pusztítsd el vele őt!

A D-farkasok kiéhezett morgása csak ekkor hatolt el Kwuteg tudatáig. Túl közel voltak. Már tudta, hogy nem menekülhet.

De Sionának meg kell menekülnie!

Megkockáztatott egy pillantást hátrafelé, és látta, hogy az egyik farkas melléje akar kerülni. Kwuteg átlátta a támadási tervet. Amikor a farkas ugrott, ugrott Kwuteg is. Most, hogy egy fa került közé és az üldöző falka közé, lebukott az ugró támadó mögé, két kézzel megragadta az egyik hátsó lábát, aztán ugyanazzal a mozdulattal cséphadarószerűen csapkodni kezdett az állat testével, szétcsapva a többieket. A farkas nem volt olyan nehéz, mint gondolta, és szinte jól is esett neki az új mozgásforma. Vadul forgatni kezdte élő cséphadaróját. Két farkas bezúzott koponyával terült el. De nem tudta magát minden oldalról fedezni. Egy izmos hím hátbakapta, és a fának csapta. Kwuteg elvesztette élő fegyverét.

– Gyerünk! – rikkantotta.

A falka összezárt körülötte, és Kwuteg a fogai közé kapta az izmos hím nyakát. Végző kétségbeesésének minden erejével harapott. Farkasvér fröccsent az arcára, és elvakította. Kwuteg csak úgy vakon arrébb vetődött, és megfogott egy másik farkast. A falka egy része kaffogó, kavargó csürhévé esett szét, némelyek a saját sebesültjeikre támadtak. De a csapat derékhada tántoríthatatlanul folytatta a hajszát. Mindkét oldalról agyarak téptek Kwuteg nyakába.

Siona is hallotta Ulot kiáltásait, aztán a jellegzetes csendet, amit a falka vakkantási követtek, amint a farkasok folytatták az üldözést. Olyan harag öntötte el, hogy úgy érezte, menten szétrobban. Ulotot elemzőképessége miatt vették be ebbe a vállalkozásba, azért, mert képes volt pusztán egy-két részből az egészet meglátni. Ulot volt az, aki elővette felszereléséből az elmaradhatatlan nagyítót, és megvizsgálta a két furcsa kötetet, amelyet a Citadella tervrajzai mellett találtak.

– Azt hiszem, titkosírással van – mondta akkor.

És Radi, a szegény Radi, aki elsőként halt meg a csapatból... Radi azt mondta:

– Nem engedhetünk meg magunknak semmilyen többletsúlyt. Dobd el.

De Ulot ellenkezett:

– Jelentéktelen dolgokat nem védenek így le.

Kwuteg Radi pártjára állt.

– A Citadella terveiert jöttünk, és megszereztük. Ezek az iratok meg túl nehezek.

Ám Siona Ulot mellett volt.

– Majd én viszem.

Ez elvágta a további vitát.

Szegény Ulot.

Mindnyájan tudták, hogy ő a legrosszabb futó a csapatban. Ulot sok dologban lassú volt, elméje tisztaságát viszont nem lehetett tagadni.

Megbízható.

Ulot megbízható volt.

Siona úrrá lett haragján, és energiáját gyorsításra használta. Fák maradtak el mellette a holdfényben. Belépett a futás időtlen ürességébe, ahol nincs más, csak a saját mozdulatai, a saját teste, amely azt teszi, amire felkészítették.

A férfiak szerint gyönyörű volt, amikor futott. Ezt Siona maga is tudta. Hosszú, sötét haját szorosan összefogta, hogy ne lobogjon a rohanás szelében. Ostobának nevezte Kwuteget, amikor a fiú nem volt hajlandó ugyanígy tenni.

Hol van Kwuteg?

Az ő haja nem olyan volt, mint Kwutegé. Olyan mély barna, amit gyakran összetévesztenek a feketével, de igazából nem fekete: egyáltalán nem olyan, mint Kwutegé.

A gének szeszélyes játéka folytán a lány vonásai hűen másolták egy régen halott őseit: finoman ovális arc, dús ajkak, állandó tudatos készenlét az apró orr felett ragyogó szemekben. Testét nyurgává és izmossá tette a sokévi futás, de ez mit sem csökkentett azon a szexuális vonzerón, amelyet a környezetében élő férfiak felé sugárzott.

Hol van Kwuteg?

A farkasfalka elnémult, és ez riasztó jel volt. Ugyanígy történt akkor is, mielőtt letéperték Radit. És ugyanígy akkor is, amikor elkapták Setuse-t.

Magában egyre azt mondogatta, hogy ez a csend mást is jelenthet. Kwuteg is csendes volt... és erős. A sérülése láthatólag nem túlságosan hátráltatta.

Siona kezdődő fájdalmat érzett a mellkasában, annak a fájdalmas zihálásnak az előfutárát, amelyet oly jól megismert az edzések hosszú kilométerein. Az izzadság még mindig csak úgy ömlött róla a vékony futóruha alatt. A csomag, melynek értékes tartalmát légmentes borítás védte a folyó vizétől, amin majd át kell kelnie, ott volt magasan a hátára erősítve. A lány a Citadella-tervekre gondolt.

Vajon hol rejtegeti Leto a fűszerkészletét?

Valahol ott kell lennie a Citadellában. Másként nem lehet. Valahol a terveken kell lennie valamilyen utalásnak, jelnek. A melanzs, amelyre a Bene Gesserit, a Liga és mindenki más áhítozott... olyan díj, amely megér ennyi kockázatot.

És azok a titkos iratok! Kwutegnek egyvalamiben igaza volt: a riduli kristálypapír nagyon nehéz. De a lányt éppúgy izgatta, mint Ulotot. Valami fontos dolog rejtezik azokban a titkosírással rótt sorokban.

Mögötte az erdőben újra felhangzott a farkasok mohó vadászkiáltása.

Fuss, Kwuteg! Fuss!

Ekkor a fák között, maga előtt megpillantotta azt a széles, megtisztított sávot, amely az Idaho-folyót szegélyezte. A tisztáson túl a hold fénye ezüstösen csillant meg a vízen.

Rohanj, Kwuteg!

Azt kívánta, bár adna valamilyen hangot a fiú, bármilyen hangot. Már csak ketten voltak a tizenegyből, akik elkezdték a nagy futást. Kilencen fizettek az életükkel ezért a kalandért: *Radi, Aline, Ulot, Setuse, Inineg, Onemao, Hutye, Memar és Oala.*

Siona számba vette a nevüket, és mindegyikkel együtt elküldött egy néma imát a régi istenekhez, nem a zsarnok Letóhoz. Főleg Shai-huludhoz fohászzkodott.

Shai-huludhoz imádkozom, aki a homokban lakik.

Hirtelen vége szakadt az erdőnek, és már a folyó menti lekaszált síkon szaladt. A keskeny partsávon túl ott hívogatta a víz. A part ezüstösen csillogott az olajosan fekete folyam előtt.

Hangos kiáltás harsant az erdőből, és a lány kis híján elesett. Felismerte Kwuteg hangját a farkasok vad kaffogása fölött. Kwuteg neki kiáltott, bár nem mondta a nevét. A félreérthetetlen kiáltás egyetlen szó volt, de ez felért több mondattal is – az élet és halál üzenete volt.

– Menj!

A falka hangja rettentő, vad csaholásba csapott, de Kwuteg hangja többé nem hallatszott. A lány már tudta, mire használja Kwuteg élete utolsó energiáit.

Feltartja őket, hogy én megmeneküljek.

Kwuteg kiáltásának engedelmességre a folyó széléhez rohant, és egy fesszel a hullámokba vetette magát. A víz fagyos sokk volt a futás láza után. Egy pillanatra meg is dermedt, és küszködve próbált úszni, lélegezni. Az értékes rakomány a felszínen lebegve ütődött néha-néha a tarkójának.

Az Idaho-folyó ezen a részen alig ötven méter széles volt. Szelíden kanyargott a homokos partok, gyökerek, buja nádasok és füvek közt, ahol a víz nem volt hajlandó tartani azt az egyenes irányt, amelyet Leto mérnökei kijelöltek a számára. Siona erőt merített a tudatból, hogy a D-farkasokat kondicionálták: a folyónál megállnak. Területük határai pontosan ki vannak jelölve: ezen az oldalon a folyó vonala, a másik oldalon pedig a sivatag fala. Az utolsó néhány métert mégis a víz alatt tette meg, és egy alámosott partrész árnyékában bukkant a felszínre, hogy megforduljon és visszaneézzen.

A falka tehetetlen dühvel toporgott a partsávon, kivéve egyet, amelyik egészen a vízig merészkedett. A lába majdnem a folyóba ért. Siona hallotta, ahogy felnyüszít.

A lány tudta, hogy a farkas látja őt. Efelől semmi kétsége nem volt. A D-farkasok rendkívül éles látásukról voltak híresek. Leto erdei őreinek ősei között voltak a fürkészagarak, belőlük tenyészette ki a zsarnok a farkasokat – éppen éles látásuk miatt. Siona arra gondolt, nem fordulhat-e elő egyszer, hogy a farkasok úrrá lesznek kondicionálásukon. Ők szemre vadásznak.

Ha az a farkas a parton belemegy a vízbe, az összes többi követi. Siona visszatartotta a lélegzetét. Érezte, hogy szinte húzza le a kimerültség. Majdnem harminc kilométert jöttek idáig, félúttól a D-farkasokkal a sarkukban.

A farkas a folyóparton újra felvonyított, aztán visszaugrott társai közé. Mintha valami láthatatlan jelre tennék, egyszerre megfordultak, és visszacsomolyogtak az erdőbe.

Siona tudta, hová tartanak. A D-farkasok mindent megehettek, amit a Tiltott Erdőben leterítettek. Ezt mindenki tudta. Emiatt járták a farkasok az erdőt – a Sareert vigyázták.

– Ezért megfizetsz, Leto – suttogta a lány. Halk hangja alig ütött el a folyó csendes susogásától a sás közt. – Megfizetsz Ulotért, Kwutegért és a többiekért. Megfizetsz.

Óvatosan előrelökte magát, és vitette a testét a sodrással, amíg egy keskeny, lapos partot nem talált. Lassan, fáradtságtól elnehezült tagokkal mászott ki a vízből, aztán megnézte, hogy csomagja tartalma szárazon maradt-e. A zár sértetlen volt. Egy pillanatig csak bámulta a holdsugárnál, aztán tekintetét a folyón túli erdő zöld falára vetette.

Megfizettük az árát. Tíz hű barátot.

Nedvesség csillant a szemében, de maradt benne valami az ősi fremenekből: alig-alig könnyezett. Az egész út a folyón át, egyenesen keresztül az erdőn, amíg a farkasok az északi határok mentén cirkáltak, aztán át a Sareer Utolsó Sivataján, át a Citadella sáncain – mindez már álomszerű alakot kezdett öltetni a fejében... még a menekülés is a farkasok elől; számítottak rá, hisz bizonyos volt, hogy az őrfalka útjába fog állni a behatólóknak, várni fogja őket... az egész csak álom. Már csak a múlt.

Megmenekültem.

Újra a hátára vette a lezárt csomagot, és megerősítette a vállán.

Áttörtem a védelmeden, Leto.

Aztán eszébe jutottak a titkosított iratok. Bizonyossággal érezte, hogy rejtezik valami a titkos sorok közt, amely megnyitja előtte a bosszú kapuját.

Elpusztítalak, Leto!

Nem *elpusztítunk*, nem. Siona nem ilyen volt. Ő maga akarta végrehajtani.

Megfordult, és a lekaszált partsávon túli gyümölcsösök felé indult. Menet közben egyre ismételte esküjét, aztán fennhangon utánamondta azt a régi fremen formulát, amelyben a teljes neve benne volt:

– Siona Ibn Fuad al-Seyefa Atreides átkoz meg téged, Leto. Mindenért meg fogsz fizetni!

A Dar-es-Balatban talált iratok Hadi Benotto-féle fordításából:

II. Leto Atreidesként születtem, több mint háromezer szabványévvvel e sorok kinyomtatása előtt. Apám Paul Muad-Dib volt, anyám pedig az ő fremen házastársa, Csani. Apai nagyanyám Jessica, a Bene Gesserit nemesítési programjának terméke, amelyet azért kezdtek el, hogy olyan férfit állítsanak elő,

aki osztozhat a Testvériség Tisztelendő Anyáinak erőiben. Anyai nagyapám Liet-Kynes volt, a planetológus, aki megszervezte az Arrakis ökológiai átalakítását. Apai nagyapám az Atreides volt, az Atreusz-ház leszármazottja, akinek családfája egyenesen visszavezethető volt a görög eredethez.

De elég ezekből a leszármazásokból!

Apai nagyapám úgy halt meg, mint sok más igaz görög: halálos ellenségét, az öreg Vladimir Harkonnen bárót próbálta megölni. Most mindketten kényelmetlenül nyugszanak ősi emlékeimben. Még apám sem elégedett. Én megtettem, amit ő félt megtenni, és árnyának most osztoznia kell a következőkben.

Az Arany Ösvény megköveteli ezt. Hogy mi az Arany Ösvény? Az emberiség fennmaradása, nem több és nem kevesebb ennél. Mi, akik előre látjuk a dolgokat, mi ismerjük emberi jövőnk buktatóit, ez mindig a mi felelősségünk volt.

A túlélés.

Az, hogy ti hogyan vélekedtek erről – kicsinyes aggodalmaitok és örömeitek, fájdalmaitok és boldogságotok –, minket alig-alig foglalkoztat. Az apámban megvolt ez az erő. És bennem még erősebben megvan. Időnként be tudunk nézni az idő fátyla mögé.

Az Arrakis bolygója, ahonnan multigalaktikus Birodalmamat igazgatom, már nem olyan, mint akkor, amikor Dúneként ismerték. Akkoriban az egész bolygó sivatag volt. Most ennek már csak egy kis maradványa létezik, az én Sareerem. Már nem portyáznak szabadon az óriás homokféreggek sem, amelyek a fűszert, a melanzst termelik. A fűszer! A Dúnét csak az tette jelentőssé, hogy forrása a fűszernek, az *egyetlen forrása*. Milyen különleges anyag ez! Egyetlen laboratóriumban sem sikerült még előállítani. És ez a legértékesebb anyag, amelyre az emberiség valaha is rábukkant.

Ha nem lenne melanzs, amely bekapcsolja a Liga navigátorainak lineáris jövőbe látását, az emberek csak csigalassúsággal tudnának közlekedni az űrben. Ha nem lenne melanzs, a Bene Gesserit nem tudna Igazmondókat vagy Tisztelendő Anyákat nevelni. A melanzs öregedésgátló hatása nélkül az emberek a régi mérték szerint élnének – legfeljebb csak száz évig. Most fűszer csak a Liga és a Bene Gesserit raktáraiban van, néhány kisebb adag a Nagy Házak maradékainál... és persze az én roppant készletem, amelyre mindnyájan áhítoznak. Mennyire szeretnék lerohanni engem! De nem mernek. Tudják, hogy elpusztítanám a fűszert, mielőtt legyőznének.

Nem. Alázattal közelítenek, és szépen kérik tőlem a melanzsot. Én pedig kegyesen kiadom nekik, mint jutalmat, vagy visszatartom, ha büntetni kár. Mennyire gyűlölik ezt!

Ez a hatalmam, mondogatom nekik. Az ajándékom.

Ezzel teremtem meg a Békét. Most már több mint háromezer éve van részük Leto Békéjében. Olyan kierőszakolt nyugalom ez, amelyet az emberiség csak kurta pillanatokra ismert felemelkedésem előtt. Ha elfelejtették volna, tanuljátok meg még egyszer Leto Békéjét ezekből a feljegyzésekből.

Ezt az írást sáfárkodásom első évében kezdtem el, átalakulásom első fájdalmai közepette, amikor még jobbára ember voltam, ránézésre is.

A homoksügerbőr, amelyet elfogadtam, s amelyet apám visszautasított, sokszoros, többszörözött erőt adott, valamint gyakorlatilag teljes védelmet bármilyen hagyományos támadás és az öregedés ellen – ez a bőr még egy felismerhetően emberi testet fedett: két láb, két kéz, emberi arc a homoksügérek gyűrött redői között.

Ó, az az arc! Még mindig megvan – az egyetlen darab emberi bőr, amely még fedetlenül áll az univerzummal szemben. Húsom többi részét már befedték ezek az apró mélyhomoki jószágok, amelyekből egyszer roppant homokférgek válhatnak.

Ahogy válnak is... majd egyszer.

Gyakran gondolok végső metamorfózisomra, a *halálnak e képmására*. Tudom, hogyan kell bekövetkeznie, de nem ismerem sem a pontos idejét, sem a többi szereplőt. Ez az egyetlen dolog, amit nem tudhatok. Én csak azt tudom, hogy az Arany Ösvény folytatódik, vagy véget ér. Mivel ezeket a szavakat íratom, az Arany Ösvény folytatódik, és legalább ez elégedettséggel tölt el.

Már nem érzem a homoksügérek csápjait, amint a testemen tapogatóznak, és testem vizét placentális edényeikbe gyűjtik. Most már gyakorlatilag egy testté forrtunk, ők a bőröm, én pedig az akarat, ami az egészséget mozgatja... legalábbis általában.

Most, mikor ezt leírom, az *egész* már meglehetősen nagy méretet jelent. Én most az vagyok, amit leginkább előféregnek lehetne nevezni. Testem mintegy hét méter hosszú és több mint két méter átmérőjű, javarészt szelvényezett. Atreides-arcom embermagasságban ül az egyik végén, még mindig felismerhetően emberi karom és kezem pedig ott van alatta. Hogy hol a lábam? Nos, jórészt elcsökevényesedett. Tényleg csak haszontalan függelékek, és hátravándoroltak a testemen. Teljes testem körülbelül öt régi tonnát nyom. Ezeket a dolgokat azért sorolom fel, mert tudom, hogy egyszer történelmi érdeklődésre tartanak majd számot.

Hogy miként vonszolom ezt a roppant súlyt? Főleg királyi kocsimon, amely ixi gyártmányú. Megdöbentetek? Az emberek kivétel nélkül még annál is jobban gyűlölik és félik az ixieket, mint amennyire engem félnek és gyűlölnék. Jobb az a gonosz, amelyet ismerünk. Ki tudja, mi mindent találnak fel és gyártanak az ixiék? Ki tudja?

Én biztos nem. Legalábbis nem teljesen.

De bizonyos rokonszenvvel viseltetek az ixiék iránt. Oly erősen hisznek technológiájukban, tudományukban, gépezeteikben. Mert hisszük (a tartalom nem számít), hogy megértjük egymást, az ixiék és én. Ők gépeket készítenek nekem, és azt hiszik, hogy ezzel elnyerik hálámat. Ezeket a szavakat is ixi gép nyomtatta, diktatelnak hívják. Ha egy meghatározott módon sugározom ki a gondolataimat, akkor a diktateln aktiválódik. Elég csak ezen a módon gondolkoznom, és a szavaim máris megjelennek, egy molekula vastagságú riduli kristálypapírra nyomva. Néha kevésbé tartós anyagra is készítették másolatokat. Két ilyet lopott el tőlem Siona.

Hát nem fantasztikus ez az én Sionám? Ahogy lassan megértitek, miért olyan fontos a számomra, akár azt is megkérdezhetitek: vajon tényleg hagytam volna-e meghalni őt az erdőben? Efelől ne legyen kétségetek. A halál

rendkívül személyes dolog. Ritkán avatkozom bele. Ha pedig valakit próbára kell tenni, mint Sionát, akkor soha. Bármikor hagytam volna meghalni. Végül is a saját mértékem szerint nagyon rövid idő alatt kinevelhettem volna egy új jelöltet.

De ő mégis lenyűgöz. Figyeltem ott az erdőben. Figyeltem ixi műszereimen keresztül, és azon gondolkodtam, miért is nem számítottam erre a vállalkozásra. De hát Siona... Siona. Ezért nem tettem semmit, hogy a farkasokat megállítsam. Hibát követtem volna el, ha megteszem. A D-farkasok csupán célom meghosszabbításai, célom pedig az, hogy a valaha létezett legnagyobb ragadozó legyek.

II. LETO FELJEGYZÉSEI

A következő rövid párbeszédet egy Welbeck-töredék nevű kézirat forrás hitelesíti. Valószínű szerzője Siona Atreides. A beszélők: maga Siona és az apja, Moneo, aki (minden történeti forrás szerint) II. Leto háznagya és legfőbb segédje volt. A beszélgetés még Siona tizenéves korára datálódik, amikor apja meglátogatta őt a Halszólító-iskolában lévő szobájában, Onn ünnepi városában, a most már Rakis néven ismert bolygó fő népességközpontjában. A kézirat-azonosító papírok szerint Moneo azért látogatta meg a lányát, hogy titokban figyelmeztesse: az életével játszik.

Siona: Hogyan maradtál életben oly sokáig mellette, apám? Megöli azokat, akik a közelében vannak. Mindenki tudja ezt.

Moneo: Nem! Rosszul tudod. Ő nem öl meg senkit.

Siona: Nem kell hazudnod róla.

Moneo: Ószintén mondtam. Ő nem öl meg senkit.

Siona: Akkor mivel magyarázod a már ismert haláleseteket?

Moneo: A Féreg az, aki öl. A Féreg az isten. Leto az isten kebelén él, de ő nem öl meg senkit.

Siona: Akkor te hogyan maradtál életben?

Moneo: Én felismerem a Férget. Látom az arcán és a mozdulataiból. Tudom, mikor közelít Shai-hulud.

Siona: Ő nem Shai-hulud!

Moneo: A fremen időkben még így hívták a Férget.

Siona: Olvastam róla. De ő nem a sivatag istene.

Moneo: Hallgass, ostoba lány! Te semmit sem tudsz ezekről a dolgokról.

Siona: De azt tudom, hogy gyáva vagy.

Moneo: Milyen keveset tudsz! Te sosem álltál ott, ahol én álltam, és nem láttad a szemében, a keze mozdulatában.

Siona: Mit teszel, ha a Féreg közelít?

Moneo: Elmegyek.

Siona: Bölcs cselekedet. Kilenc Duncan Idahót ölt meg, akikről biztosan tudunk.

Moneo: Mondom, hogy nem öl meg senkit!

Siona: Ugyan, mi a különbség? Leto vagy Féreg, most már testileg egyik.

Moneo: De különálló lények – Leto, a császár, és a Féreg, aki isten.

Siona: Órült vagy!

Moneo: Meglehet. De szolgálom az istent.

A valaha élt leglelkesebb emberfigyelő vagyok. Figyelem őket magamban és magamon kívül. A múlt és a jelen furcsa rébuszokban keveredhet össze bennem. És ahogy az átalakulás a testemben folytatódik, csodálatos dolgok történnek az érzékeimmel. Mintha mindent közvetlen közletről tapasztalnék. Rendkívül éles a látásom és a hallásom, ezenkívül különlegesen kifinomult a szaglóérezésem. Már hárommilliomodos koncentrációban is érzékelem és azonosítom a feromonokat. Tudom. Kipróbáltam. Az én érzékeim előtt nem sok minden maradhat rejtve. Szerintem megrémülnétek, ha tudnátok, mi mindent árulnak el nekem csak a szagok. A feromonjaitok megmondják, mit csináltok éppen, vagy mire készültök. Hát még a gesztusok, a testtartás! Egyszer egy fél napig figyeltem egy öregembert, aki egy padon üldögélt Arrakeenben. Stilgarnak, a naibnak volt ötödik generációs leszármazottja, és még csak nem is tudott erről. Tanulmányoztam a nyaka hajlását, a bőrredőket az álla alatt, ráncos ajkait, az orrcimpája körüli nedvességet, a pórusokat a füle mögött, a szürke hajpamacsokat, amelyek antik cirkoruhájának csuklyája alól kandikáltak ki. Egy pillanatra sem vette észre, hogy figyelik. Hah! Stilgar egy-két másodpercen belül rájött volna. De ez az öregember csak várt valakire, aki sosem jött el. Végül fölkel és eltotyogott. Nagyon elmerévitette a sok ülés. Tudtam, hogy soha többé nem látom őt hús-vér alakban. Nagyon közel volt a halálhoz, és vize egészen biztosan kárba veszett. De ez már úgysem számított.

ELLOPOTT FELJEGYZÉSEK

Leto ezt a helyet tartotta a legérdekesebbnek az egész univerzumban, ezt a helyet, ahol jelenlegi Duncan Idahójának érkezését várta. Emberi mérték szerint gigantikus volt ez a hely, a Citadella bonyolult katakombarendszerének központi terme. Harminc méter magas, húsz méter széles kamrák ágaztak ki küllőszerűen a középpontból, ahol Leto tartózkodott. Kocsija a terem közepén foglalt helyet egy kupolás, kerek, négyszáz méter átmérőjű és legmagasabb pontján száz méter magas kamrában.

Megnyugtatták ezek a dimenziók.

Kora délután volt a Citadellában, a kamrában mégis csak néhány véletlenszerűen lebegő, szuszpenzorfüggasztésű, narancssárga színűre tompított parázsgömb adott világosságot. A fény nem hatolt be messzire a járatokba,

de Leto emlékei segítségével mégis mindennek a helyét pontosan fel tudta idézni – a vizet, a csontokat, őseinek és azoknak az Atreidéseknek a porait, akik itt éltek és haltak a Dúne-idő óta. Mind itt voltak... továbbá még néhány konténer melanzs, azt az illúziót keltendő, hogy ez minden készlete, ha esetleg ilyesmire kerülne a sor.

Leto tudta, miért jön Idaho: megtudta, hogy a tleilaxiak újabb Duncant készítenek, egy másik gholát az istencsászár igényeinek megfelelően. Ez a Duncan félt, hogy majdnem hatvanévesi szolgálat után félreállítják. Mindig valami ilyesmivel kezdődött a baj a Duncanekkel. Egy Liga-követ már előzőleg figyelmeztette Letót, hogy az ixiék lézerpuskával látták el ezt a Duncant.

Leto felkacagott. A Liga mindig is rendkívül érzékeny volt mindenre, ami soványka fűszerforrását fenyegette. Megrémítette őket a gondolat, hogy Leto az utolsó összekötő láncszem a homokférgekkel, amelyek annak idején létrehozták az eredeti melanzskészleteket.

Ha én elhalok a víztől, nem lesz több fűszer – soha többé.

Ettől félt a Liga. Történész-könyvelőik pedig biztosították őket afelől, hogy Leto ül az univerzum legnagyobb melanzstartalékán. Ez a tudat már-már megbízható szövetségessé tette a Ligát.

Várakozás közben Leto a Bene Gesserit-örökségként rámaradt kéz- és ujjgyakorlatokat végezte. A kezei voltak a büszkeségei. A homoksügerbőr szürke membránja alatt a hosszú ujjperceket és a szembefordítható hüvelykujjat nagyjából úgy lehetett használni, mint a rendes emberi kezet. A jórészt hasznavehetetlen függelékeket, amelyek valaha a lábai voltak, inkább nyűgnek érezte, mint szégyennek. Tudott kúszni, és meglepő sebességgel tudta gördíteni és taszítani testét, de néha ráesett ezekre a függelékekre, és ilyenkor fájdalmat érzett.

Miért késlekedik Idaho?

Leto elképzelte, amint a gholá tépelődik, és kibámul az ablakon a Sareer változékony látképére. A levegő csak úgy zsongott ma a melegtől. Mielőtt leereszkedett a kriptába, Leto délibábot látott délnyugat felé. A forróságtükör rezgő képet vetített a homok fölé: egy csapat múzeumi fremen baktatott el egy kiállítási sziecs előtt a turisták szórakoztatására.

A kriptában hűvös és állandó homály volt. A kiágazó küllőjáratok szelíd lejtéssel tartottak fölfelé vagy lefelé, hogy a királyi kocsi kényelmesen közlekedhessen rajtuk. Némelyik alagút álfalak mögül húzódott kilométereken keresztül; ezeket a járatokat Leto maga készítette ixi szerszámokkal – összekötő alagutak és titkos átjárók.

Amint a közeledő kihallgatásra gondolt, valami ideges érzés támadt fel Letóban. Érdekesnek találta ezt az érzést, és már megtanulta élvezni. Leto tudta, hogy bizonyos ésszerű mértékig megkedvelte a jelenlegi Duncant. Még tartogatott magában egy kis reményt arra, hogy a gholá túléli a meghallgatást. Néha ilyesmi is előfordult. Kicsi volt a valószínűsége annak, hogy Idaho halálos fenyegetéssel áll elő, bár ez sem volt teljességgel lehetetlen. Leto már próbálta ezt elmagyarázni az egyik korábbi Duncannek... éppen itt, ebben a teremben.

– Furcsának fogod találni, hogy az én hatalmammal véletlenről és szerencséről beszélek – mondta akkor Leto.

Idaho dühös volt.

– Te nem hagysz semmit a véletlenre! Ismerlek!

– Micsoda naivítás! A véletlen az univerzum természete.

– Szó sincs itt véletlenről, csak ármányokról! És ezeknek te vagy a szerzője!

– Kitűnő, Duncan! Az ármánykodás a legteljesebb öröm. A cselszövések révén csiszolhatjuk kreativitásunkat.

– Te már nem is vagy ember! – Ó, hogy dühöngött Duncan Idaho!

Letót irritálta ez a vád, mintha homokszem ment volna a szemébe. Tagadhatatlan elszántsággal ragaszkodott valamikori emberlényének maradványaihoz, mégis, bosszankodásnál jobban már nem tudott feldühödni.

– Az életed egyre sablonosabb – mondta erre Leto.

Erre Duncan egy kis bombát varázsolt elő uniformisának redői közül. Micsoda meglepetés!

Leto imádta a meglepetéseket, még a durvábbakat is.

Végre valami, amit nem jósoltam meg előre! És ezt Duncannak is elmondta, aki furcsán határozatlanul álldogált most, hogy kifejezetten felszólítják a döntésre.

– Ez el tudna pusztítani téged – mondta.

– Sajnálom, Duncan. Csak egy pár apró sebet ejthetne rajtam, de semmi több.

– De hisz azt mondtad, hogy ezt nem láttad előre! – csapott magasra Idaho hangja.

– Duncan, Duncan, a teljes jövőbe látás számomra maga lenne a halál. És a halál kimondhatatlanul unalmas.

Az utolsó pillanatban Duncan még megpróbálta félredobni a bombát, de a robbanóanyag instabillá vált, és túl korán robbant fel. Idaho meghalt. Ó, persze – a tleilaxiak mindig tartogattak egy másikat axolotltartályaikban.

Az egyik lebegő parázsgömb Leto feje fölött pislogni kezdett. Izgalom kerítette hatalmába. Ez Moneo jele! A hűséges Moneo figyelmezteti istencsászárát, hogy Idaho lefelé tart a kriptába.

A terem északnyugati íve mentén két járat közé ágyazott személyszállító lift ajtaja feltárult. Duncan Idaho lépett ki belőle. Távolról kicsiny figurának látszott csupán, Leto szeme mégis minden apró kis részletet jól látott rajta – az egyenruha könyökének gyűrődését, amely megmutatta, hogy Idaho sokáig könyökölt valahol, állát a tenyerére támasztva. Igen, még ott van a keze nyoma az arcán. Megelőzte a szaga: adrenalinszintje mutatta, hogy készenlétben áll.

Leto néma maradt, és a részleteket figyelte, míg Idaho közeledett. A ghola hosszú szolgálata ellenére még mindig fiatalos ruganyossággal lépegetett. Ezt egy egészen minimális fűszerbevitelnek köszönhette. A régi Atreides-egyenruhát viselte: feketét, arany sólyommal a bal mellkason. Érdekes nyilatkozat ez: „Én a régi Atreideseket szolgálom!” Haja még mindig a régi *karakulfe-kete*, magas pofacsontú arcának vonásai kőszzerűen merevek.

A tleilaxiak jó munkát végeznek a gholáikkal, gondolta Leto.

Duncan Idaho sötétbarna rostokból szőtt vékony irattáskával jött: azzal, amit már oly sok éve hordott magával. A táskában általában iratok voltak,

amelyekkel jelentéseit támasztotta alá, de ma valami nagyobb, súlyosabb tárgytól dudorodott.

Az ixi lézerpisztoly.

Idaho menet közben végig Leto arcára koncentrált. Ez az arc megmaradt félreismerhetetlenül Atreidesnek: keskeny vonások, és a hihetetlenül kék szem, melynek pillantása mintha fizikailag is a testbe hatolna. Az arc mélyen a homoksügérbőr csuklyájába volt ágyazva, ami – ezt Idaho jól tudta – védőreflex-mozdulattal hirtelen előreeshet: nem a szem pislog, hanem az egész arc. A bőre rózsaszínen világított a szürke keretben. Nehéz volt elhessegetni a gondolatot, hogy Leto arca valamiképpen obszcén: egy darab emberi rész, idegen húsba zárva.

Mindössze hatlépésnyi távolságban megállva a királyi kocsitól, Idaho meg sem próbálta leplezni dühös elszántságát. Még azon sem gondolkodott, hogy vajon Leto tud-e a pisztolyról. Ez a Birodalom túl messzire került a régi Atreides-erkölcsiségtől. Személytelen úthengerré vált, amely eltapossa az útjába kerülő ártatlanokat. Ennek véget kell vetni!

– Azért jöttem, hogy Sionáról és más ügyekről beszéljek veled – mondta Idaho. Úgy helyezte a táskát, hogy könnyen elő tudja rántani belőle a pisztolyt.

– Jól van. – Leto hangja maga volt a tömény unottság.

– Siona menekült meg egyedül, de még most is több lázadóból álló bázisa van.

– Azt hiszed, hogy én ezt nem tudom?

– Ismerem veszélyes engedékenységedet a lázadókkal szemben! Csak azt nem tudom, mi volt a csomagban, amit a lány ellopott.

– Ó, hát erről van szó? Megszerezte a Citadella teljes tervrajzát.

Egy pillanatra Idaho megint Leto testőrségének vezetője volt, akit mélyen megráz a biztonság ilyen veszedelmes megingása.

– És hagyta, hogy kijusson vele?

– Nem. Te hagyta.

Idaho visszarettent a további vádaskodástól. Lassan megint kezdett felülkerekedni benne az újonnan előbukkant bérgyilkos.

– Mást nem vitt el? – kérdezte Idaho.

– Ott volt még két kötet, a feljegyzéseim másolata, a rajzok mellett. Ezeket a másolatokat is ellopta.

Idaho Leto rezzenéstelen arcát tanulmányozta.

– Mi van azokban a feljegyzésekben? Néha naplónak nevezed, néha történelmi munkának.

– Egy kicsit mind a kettő. Akár tankönyvnek is lehetne nevezni.

– Okozhat valami gondot neked, hogy a lány elvitte őket?

Leto megengedett magának egy szelíd mosolyt, amit Idaho nemleges válaszként értelmezett. Aztán futó feszültség hullámozott át Leto testén, amikor Idaho a vékony irattartóba nyúlt. A fegyvert fogja előszedni, vagy a jelentéseket? Bár teste belső magja jól ellenállt a hőnek, Leto tudta, hogy húsa helyenként védtelen egy lézerpisztoly ellen – főleg az arca.

Idaho egy jelentést húzott elő a mappából, és még mielőtt olvasni kezdte volna, Leto már tisztán látta a jelzéseket. Idaho válaszokat keres, nem in-

formációt szolgált. Idaho igazolást akar találni a tettehez, amelyre már elhatározta magát.

– Alia-kultusz nyomára bukkantunk a Giedi Prime-on – mondta Idaho.

Leto szó nélkül hallgatta végig, amíg Idaho beszámol a részletekről. *Milyen unalmas.* Hagyta, hogy gondolatai elkalandozzanak. Apja régen halott hűgának tömjénezői manapság már csak időnkénti mulatságszamba mentek. A Duncanek azonban törvényszerűen mindig rejtett, titkos fenyegetést láttak az ilyen mozgalmakban.

Idaho a felolvasás végére ért. Tagadhatatlan, hogy az ügynökei alapos munkát végeztek. Unalmasan alaposat.

– Ez nem más, mint Ízisz újjáéledése – mondta Leto. – Papjaim és papnőim majd kapnak valami játékszert, hogy elnyomják a kultuszt és híveit.

Idaho megrázta a fejét, mintha egy belső hangnak válaszolna.

– A Bene Gesserit tud erről a kultuszról – közölte.

Ez már érdekelte Letót.

– A Nővérek sosem bocsátották meg nekem, hogy kivettem a kezükből a nemesítési programot – mondta.

– Ennek semmi köze a tenyésztéshez.

Leto leplezte szolid derültségét. A Duncanek mindig olyan érzékenyek voltak, ha a tenyésztés került szóba – bár némelyik néha tudott uralkodni magán.

– Értem – mondta Leto. – Nos, a Bene Gesserit örült, nem is kicsit, de az örület a meglepetések kaotikus tárházát jelenti. Bizonyos meglepetések nagyon értékesek lehetnek.

– Én ebben nem látok semmi értékeset.

– Gondolod, hogy a Nővérek állnak a kultusz mögött? – kérdezte Leto.

– Igen.

– Magyarázd meg!

– Volt egy szent helyük. Ők a Kriszkés Szentélyének nevezték.

– És?

– Főpapnőjük a Jessica Fényének Órizője nevet viselte. Mond ez neked valamit?

– Hát ez csodálatos! – Leto ezúttal nem rejtegette derültségét.

– Mi ebben a csodálatos?

– Egy istennőbe olvasztják össze a nagyanyámat a nagynénémet.

Idaho lassan, értetlenül csóválni kezdte a fejét.

Leto engedélyezett magának egy kis belső szünetet, épp csak egy szempillantásnyit. A benne élő nagyanya nem különösebben törődött ezzel a Giedi Prime-i kultusszal. Letónak el kellett kerítenie Jessica emlékeit és egyéniségét.

– Szerinted mi lehet a célja ennek a kultusznak? – kérdezte Leto.

– Ez nyilvánvaló. Egy konkurens vallás létrehozása, amely aláássa a hatalmad.

– Ez túl egyszerű. A Bene Gesserit sok minden, csak nem együgyűek gyülekezete.

Idaho várta a magyarázatot.

– Több fűszert akarnak! – közölte Leto. – Több Tisztelendő Anyát.

– Addig akarnak bosszantani, amíg le nem fizeted őket, hogy békén maradjanak?

– Csalódtam benned, Duncan.

Idaho csak felpillantott Letóra, aki valami sóhajfélét produkált, pedig ez a bonyolult gesztus jelenlegi formájában már egyáltalán nem volt magától értetődő. A Duncanek általában eszesebbek voltak, de Leto feltételezte, hogy ennek most csak a merénylet gondolata tompítja el az agyát.

– A Giedi Prime-ot választották székhelyükül – folytatta Leto. – Mi ennek a jelentősége?

– Valaha a Harkonnenek erőssége volt, de ez már ősi történelem.

– A nővéred ott halt meg, a Harkonnenek egyik áldozataként. Nyilvánvaló, hogy a Harkonnenek és a Giedi Prime összekapcsolódnak a fejedben. Miért nem mondtad ezt korábban?

– Nem gondoltam, hogy fontos.

Leto ajka feszes vonallá keskenyedett. A nővére emlegetése felkavarta Idahót. *Az eszével* tudta, hogy ő csak egy az újralfeltámasztott testek sorában, amiket a tleilaxiak axolotltartályaiban készítettek az eredeti sejtekből. A ghola nem tudott szabadulni újjáéledt emlékeiktől. Tudta, hogy az Atreidések mentették meg a Harkonnenek uralma alól.

És lehetek akármi, gondolta Leto, *mégis még mindig Atreides vagyok*.

– Mit akarsz ezzel mondani? – kérdezte Idaho.

Leto úgy döntött, hogy itt most ordításra van szükség. Jó hangosra sikerítette:

– A Harkonnenek nagy fűszerfelhalmozók voltak!

Idaho egy teljes lépést hőkölt hátra.

Leto csendesebben folytatta:

– A Giedi Prime-on van egy felfedezetlen fűszerraktár. A Nővérek a vallásos trükk álcája alatt próbálták kideríteni a helyét.

Idaho zavarba jött. Most, hogy hallotta, a válasz teljesen nyilvánvalónak tűnt.

Én pedig nem jöttem rá, gondolta.

Leto dörgedelme visszazökkentette a Császári Testőrség parancsnokának szerepébe. Idaho ismerte a Birodalom gazdaságát, a végletekig leegyszerűsítve: semmilyen kamat nem engedélyezett, minden csak azonnali készpénz ellenében. Az egyetlen pénzermeféleségen Leto, az istencsászár kámzsás arc képe volt. De mindez a fűszerre alapult, arra az anyagra, melynek értéke, bármilyen magas is, egyre emelkedett. Egy teljes bolygó ára belefért egy ember kézipoggyászába.

Tartsd kézben a pénzverést és a bíróságokat. A többi hadd legyen a csőcseléké. Ezt az öreg Jacob Broom mondogatta, és Leto ilyenkor hallotta, hogy az öreg magában kuncog. *A dolgok egyáltalán nem változtak, Jacob.*

Idaho nagy levegőt vett.

– Haladéktalanul értesíteni kellene a Hit Hivatalát.

Leto nem szólt semmit.

Idaho ezt bátorításnak vette, hogy folytassa beszámolóját, de Leto csak figyelmének töredékét szentelte neki. Mintha csak egy ellenőrző áramkör rögzítette volna Idaho szavait és tetteit, és csak néha nőtt volna az aktivitása egy belső megállapítás erejéig.

És most szóba fogja hozni a tleilaxiakat.

Veszélyes terep ez neked, Duncan.

De ez új ösvényt nyitott Leto gondolatmenetében.

A fortélyos tleilaxiak egyre gyártják az én Duncanjeimet az eredeti sejtekből. A vallás által tiltott dolgot tesznek, és ezt mindketten tudjuk. Én nem engedélyezem az emberi gének mesterséges manipulációját. De a tleilaxiak rájöttek, milyen nagyra értékelem a Duncaneket testőrségem parancsnokaiként. Nem hinném, hogy akár csak gyanítják is a dolog szórakoztató oldalát. Szórakoztat, hogy van egy folyó, amely Idaho nevét viseli, pedig ott valaha egy hegy állt. Az a hegy nincs többé. Leromboltuk, hogy anyagot nyerjünk belőle a falakhoz, amelyek az én Sareeremet védik.

Persze a tleilaxiak tudják, hogy időnként visszakeresztezem a Duncaneket a saját programomba. A Duncanek a korcs életerőt testesítik meg... és még ennél is többet. Minden tűznek megvan a maga kioltója.

Az volt a szándékom, hogy ezt a mostanit Sionával keresztezem, de lehet, hogy erre már nem lesz lehetőség.

Hah! Azt mondja, hogy szerinte le kéne csapnom a tleilaxiakra. Miért nem kérdezi meg egyenesen: „Le akarsz cserélni?”

Nagy a kísértés, hogy megmondjam neki.

Idaho ismét a táskába nyúlt. Leto belső figyelme előtt egyetlen momentum sem maradt észrevétlen.

A lézer jön, vagy csak újabb jelentések? Újabb jelentések.

Idaho továbbra is nagyon óvatos. Nemcsak arról akar megbizonyosodni, hogy nem ismerem a szándékait, de arra is további bizonyítékokat akar, hogy méltatlan vagyok a hűségére. Nagyon hosszan tétovázik. Mindig ezt csinálja. Épp elégszer megmondtam már neki: nem vagyok hajlandó arra használni a jövőbe látó képességemet, hogy megjósoljam azt a pillanatot, amikor elhagyom ezt az ősi alakot. De ő kételkedik. Mindig is kétkedő volt.

Ez a tágas terem elnyeli a hangját, és ha nem lennének olyanok az érzékeim, amilyenek, ez a nyirkosság talán el tudná leplezni félelmének kémiai jeleit. Csak éberségből hallgatom, amit mond. Milyen unalmas alak lett ez a Duncan! Újra elmondja a történetet, Siona lázadásának történetét. Kétségtelenül személyes intésnek veszi Siona múltkori megmenekülését.

„Ez nem közönséges lázadás”, mondja.

Ugyanott vagyunk! Ostoba. Minden lázadás egyformán közönséges, háttartalanul unalmas. Többé-kevésbé ugyanazt a sablont követik. Mozgatóerejük az adrenalinfüggőség, a céljuk pedig a személyes hatalom megszerzése. Minden lázadó fiókarisztokrata. Ezért tudom olyan könnyen megtéríteni őket.

Miért nem hallgatnak rám igazán a Duncanek, amikor ezt próbálom nekik megmagyarázni? Épp ezzel a Duncannel volt egy vitám. Az egyik első összeütközésünk volt, éppen itt a kriptában.

„A kormányzás művészete megköveteli, hogy sose engedjük át a kezdeményezést radikális elemeknek”, mondta.

Milyen pedáns! Radikálisok minden nemzedékben akadnak, és ez ellen nem szabad tenni. Ő pedig ezt érti a „kezdeményezés átengedése” alatt. Szét akarja zúzni, el akarja nyomni őket, irányítani akar, elébük

vágni. Ő az élő bizonyítéka annak, hogy alig van különbség a rendőri és a katonai észjárás között.

Én azt mondtam neki: „A radikálisoktól csak akkor kell félni, ha megpróbáljuk elnyomni őket. Demonstrálni kell, hogy fel akarjuk használni mindannak a javát, amelyet felkínálnak.”

„Veszélyesek. Veszélyesek!” Azt hiszi, hogy az ismételtétéstől igazab-
bak a szavai.

Lassan, lépésről lépésre vezetem be a módszerembe, és ő úgy is néz ki, mint aki figyel.

„Ez a gyengéjük, Duncan. A radikálisok mindig túl egyszerű fogalmak-
ban látják a világot – feketének és fehérnek. Jónak és rossznak, minnek
és öknek. Ha összetett dolgokra próbálják ezt ráhúzni, akkor megnyitják
az utat a káosz előtt. A kormányzás művészete, ahogy te nevezed, nem
más, mint a káosz fölötti irányítás.”

„Senki sem tud elbánni minden meglepetéssel.”

„Meglepetés? Ki beszélt itt meglepetésről? A káosz nem meglepetés.
Előre látható tulajdonságai vannak. Példának okáért elsöpri a rendet, és
megerősíti a szélsőséges erőket.”

„Hát nem éppen ezen fáradoznak a radikálisok? Hát nem éppen felfor-
gatni akarják a dolgokat, hogy ők ragadhassák magukhoz az irányítást?”

„Csak hiszik, hogy ezt csinálják. Valójában új szélsőségeket terem-
tenek, új radikálisokat, akik aztán folytatják az egészet előlről.”

„És mi van akkor, ha egy radikális átlátja az összetett problémákat,
és így fordul ellened?”

„Akkor az nem radikális, hanem rivális a vezető helyért folytatott ver-
senyben.”

„De akkor mit teszel?”

„Magam mellé állítom, vagy megölöm. Ez minden hatalmi harc alapja,
a dagonya szintjén.”

„Igen, de mi van a messiásokkal?”

„Mint amilyen az apám?”

Idahónak nincs ínyére ez a kérdés. Tudja, hogy valamilyen különös úton-
módon én magam az apám is vagyok. Tudja, hogy képes vagyok apám
hangján, az ő személyében beszélni, hogy az emlékeim pontosak, torzí-
tatlanok és romolhatatlanok.

Kelletlenül mondja: „Hát... ha ragaszkodsz hozzá.”

„Duncan, én magam mindnyájuk vagyok, én igazán tudom. Sosem lé-
tezett valóban önzetlen lázadó, csak képmutató – tudatosan vagy öntu-
datlanul képmutató, egyre megy.”

Ez némi felbolydulást okoz őseim emlékeiben. Egyesek sosem adták
fel azt a hitüket, hogy ők és csak ők tartják kezükben a kulcsot az em-
beriség összes problémájához. Nos, ebben a dologban hasonlítanak rám.
Rokonszenvezek velük még akkor is, miközben azt mondom nekik, hogy
ennek a kudarc a legjobb demonstrációja.

De kénytelen vagyok elzárni őket. Nincs értelme annak, hogy rajtuk
léteznek. Most már alig többek, mint csípős emlékeztetők... mint ez a
Duncan, aki most itt áll előttem a lézerpisztolyával...

Nagy istenek! Meglepett szunyókálás közben. Ott van a kezében a lézerpisztoly, és egyenesen az arcomba céloz vele.

– Te, Duncan? Hát te is elárultál?

Te is fiam, Brutus?

Leto minden idegszálával éberén figyelt. Érezte, hogy teste megrándul. A féreghúsnak megvolt a maga saját akarata.

Idaho köntörfalazott.

– Mondd meg nekem, Leto, hányszor kell megfizetnem a hűség árát?

Leto átlátta a burkolt kérdést: „*Hány volt már belőlem?*” A Duncanek mindig szerették volna tudni ezt. Mindegyik Duncan megkérdezte, és egyik sem elégedett meg a válasszal. Kétkedtek benne.

Leto legszomorúbb Muad-Dib-hangján kérdezte:

– Hát nem vagy büszke arra, hogy elismerlek, Duncan? Még sosem gondoltál arra, hogy benned van az oka, amiért állandó társamul választottalak annyi évszázadon keresztül?

– Ostobának tartasz.

– Duncan!

Egy mérges Muad-Dib-hang mindig megtette a magáét, ha ráncba kellett szedni Idahót. Annak ellenére, hogy Idaho tudta: Letónál jobban egy Bene Gesserit sem használja a Hangot, előre látható volt, hogy erre az egy hangra reagál. A lézerpisztoly megremegett a kezében.

Ez elég volt. Leto egyetlen gördüléssel lent termett a kocsiról. Idaho még sosem látta így leszállni róla, és nem is sejtette, hogy ez megtörténhet. Leto számára csak két követelmény volt – a valós fenyegetés, amelyet a féregtest megérezett, és ennek a testnek a szabadon eresztése. A többi szinte automatikusan ment, és sebessége még Letót is mindahányszor meglepte. A lézerpisztolyra koncentrált. Csúnyán meg tudná sebezni, bár kevesen ismerték az előféregtest hőállóságát.

Leto gördültében ellökte Idahót, és a fegyver eltérült irányából lövés közben. Az egyik hasznavehetetlen függelékéből, amely valaha Leto lába volt, hirtelen erős inger érkezett. Egy pillanatig nem volt más, csak a fájdalom. De a féregtest szabadon cselekedett, és a reflexek vad csapkodást indítottak be. Leto csontropogást hallott. A lézerpisztoly messzire repült a kripta padlóján Idaho görcsös kézrándulásától.

Miután legördült Idahóról, Leto felkészült az újabb támadásra, de már nem volt rá szükség. A sérült lábcsőkevény tovább küldözgette a fájdalomjelzéseket, és Leto érezte, hogy a vége leégett. Homoksügerbőre már összezárt a sebet: a fájdalom kellemetlen lüktetéssé tompult.

Idaho megmozdult. Nem férhetett kétség ahhoz, hogy halálosan megsebesült. Teste szemmel láthatóan össze volt törve. Nyilvánvaló volt fájdalma, amikor lélegezni próbált, mégis kinyitotta a szemét, és Letóra nézett.

Milyen szívósak ezek a halandó rögeszmék! – gondolta Leto.

– Siona – lehelte Idaho.

És Leto látta, hogy eltávozik belőle az élet.

Érdekes. Lehetséges lenne, hogy ez a Duncan és Siona... Nem! Ez a Duncan mindig is őszinte és acsargó ellenszenvet tanúsított Siona ostobasága iránt.